

שם המחקר : הערכת מאפייני הסביבה הפיסית במסגרות דיור של דיירים מבוגרים עם פיגור שכלי ☼

שנה : 2012 ☼

מס' קטלוגי : 50 ☼

שמות החוקרים : ד"ר ארכ' יוסיפיה מיכלק ☼

תקציר המחקר

המחקר עוסק בהערכה של מאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים של דיירים מבוגרים עם פיגור שכלי לגבי מידת התאמתם לצרכיהם המיוחדים של הדיירים המזדקנים.

המחקר התחיל בשנת 2009 ולאחר הפסקה הושלם בשנת 2012.

חשיבות המחקר בשימוש בהערכה אובייקטיבית בשילוב עם הערכה סובייקטיבית להערכת רמת הרווחה בהוסטלים לדיירים מזדקנים עם פיגור שכלי. הבסיס למחקר הינה ההנחה שיש מקום לשתף אנשים עם פיגור שכלי בתהליך עיצוב הסביבה בה הם חיים. כדי לדעת מה מעדיפים אנשים עם פיגור שכלי או ממה הם שבעי רצון, ניתן לקבל מהם תשובות אמינות, במידה ונעשה שימוש בשאלון המותאם לראיון אנשים עם פיגור שכלי. כלי המחקר פותח במסגרת מחקר להערכת הסביבה הפיסית של מערכות השירותים לקשישים בישראל, והותאם למחקר הנוכחי.

המחקר נערך על מדגם של 20 הוסטלים למבוגרים עם פיגור שכלי במגזר היהודי, בהם מתגוררים לפחות 2 דיירים בני 40 שנה ומעלה. המדגם כולל 8 הוסטלים חדשים שאוכלסו החל משנת 2004, ו-12 הוסטלים ישנים שאוכלסו לפני שנת 2004. בפריסה גיאוגרפית בכל רחבי הארץ: צפון - 5 הוסטלים, מרכז - 12 הוסטלים, דרום - 3 הוסטלים.

איסוף הנתונים התבצע באמצעות תצפיות ומדידות ובאמצעות ראיונות אישיים.

ראיונות אישיים עם 20 מנהלי הוסטלים נערכו לקבלת אינפורמציה אודות הדיירים. כמו כן, נתבקשו מנהלי הוסטלים להשלים את המידע אודות קיום הנחיות תכנון של מאפייני הסביבה הפיסית בהוסטלים.

במסגרת הערכה אובייקטיבית נערכו תצפיות ומדידות על פריטים של מאפייני הסביבה הפיסית בכל הוסטל שבמדגם: בסביבת הבניין, חצר הבניין, חוץ הבניין ופנים הבניין. נבחנו קיום הנחיות תכנון לבניית הוסטלים למזדקנים אשר רוכזו מתוך ספרות, תקנים ותקנות. כגון: נגישות דיירים מזדקנים בכיסאות גלגלים בליווי מטפל, תכנון אקוסטי המותאם לשינויים בכושר השמיעה בגיל הזקנה. הממצאים הוצגו לפי

שבעה היבטים של תכנון אדריכלי: מערך פונקציונלי, ממדים גיאומטריים, בטיחות ונגישות, נוחות אקלימית, נוחות אקוסטית, נוחות ראייה, עיצוב פנים וריהוט.

במסגרת הערכה סובייקטיבית של מאפייני הסביבה הפיסית נערכו ראיונות אישיים עם המשתמשים, אנשי צוות ודיירים, אשר נבחרו ע"י מנהלי ההוסטלים, לבחינת שביעות רצונם מפריטים של מאפייני הסביבה הפיסית. רואיינו 20 אנשי צוות ו-40 דיירים מגיל 40 ומעלה, עם פיגור שכלי קל ובינוני, בעלי כושר ורבלי, גבר ואישה בכל הוסטל.

הערכת רמת הרווחה בהוסטלים התקבלה משילוב של הערכה אובייקטיבית עם הערכה סובייקטיבית. בשלושת המקומות הראשונים בדירוג ההוסטלים, גם לפי הערכה אובייקטיבית וגם לפי הערכת רמת הרווחה, נמצאים הוסטלים של אקים.

כסיכום, מוצגות מסקנות והמלצות להתאמת הסביבה הפיסית בהוסטלים לצרכים מיוחדים של דיירים מזדקנים עם פיגור שכלי.